

Janáky Marianna

Szerelem zsákban

Egy luxus nyugdíjas apartman-ház hajnali folyosóján halk nyüzsgés. Idős nők, hetvenesek-nyolcvanasok tipegve, néma mozgással közelítik meg az ajtókat, kezükben szatyrokat lógáztatva. Az egyikből újság kandikál ki, a másikban gyógyszeres fiolák zörögnek, a harmadikban fedő verődik a kis lábashoz, a negyedikből kihull valami. Egy nő papucsának orrával gyengéden belerüg. Az eper az emeletről legurul, és a földszinti előtérben platty. A portás nem ébred föl, számítógépe zümmögését hallani csak. A kilincsekre akasztott reklámtáskákért a résnyire kinyílt ajtók mögül óvatosan májfoltos, göcsörtös kezek nyúlnak.

Női hang az első ajtó mögül: Emike! Biztos megint főzött húslevest!

Női hang a második ajtó mögül: Felírni! A Nők Lapját Sárinak kifizetni!

Női hang a harmadik ajtó mögül: Kicsi Piri! Főzök egy üveg lekvárt neki is!

Férfi hang a negyedik ajtó mögül: A kurva életbe! A gyógyszereim ára megint felment?!

Női hang az ötödik ajtó mögül: Felírni, Mirtillkének megköszönni, hogy befizette a csekket!

9 óra felé valahonnan Beethoven Sors szimfóniája hallatszik. A tornaszoba ajtaján egymás után, szaggatott, tipegő mozdulatokkal, hetven-nyolcvan körüli nők és két-három hasonló korú férfi lép be tréningruhában. Kezükben törölköző, papír zsebkendő, ásványvizet flakon. Hirtelen valaki becsapja az ajtót. Valami régi tánczene hangzik fel. Az edző, harmincas férfi, babrálgatja a magnót, majd ide-oda mutogat Harlekin-mozdulatokkal. Elrendeződnek a sorok, bemutatja a tornagyakorlatot.

Edző: Utánam mindenki! Így- így! Egy-kettő! A zene ritmusára! Ugye érzik, amit én, a comb- és farizmot, ahogy feszül! Gyerünk, hölgyeim és uraim, csak bátran, egy-kettő! Néhány percig tart a pantomimszerű torna, az edző közben folyamatosan utasításokat ad, és odaszökken egy-egy hajlongóhoz, segít. Érezzék, ahogy áramlik tüdejükbe a levegő! Ügyesek voltak! Házi feladat: öt-öt kéz- és lábemelés, derékhajlítás, nyújtás, guggolás, felállás, és utána mélyeket lélegezni! Egészségükre, és köszönöm, ma is kap mindenki karkötőt! Mi köszönjük! Mi köszönjük!, hallatszik mindenhol, és egy durrantás. A tornázók előrehajló derékkel nevetnek, lassú mozdulatokkal odamennek az edzőhöz, és átveszik a piros műanyag karkötőt. A folyosón kiáltások: Én is kaptam! Én is kaptam!

Egy előszoba-konyhában teszekveszek-mozdulatokkal várakozik valaki, és a hatvanas éveinek vége felé járó természetes férfi megáll az ajtó előtt. A kopogásra éber nő kilép a folyosóra, lábán járógipsz. Hetvenöt körül lehet, sérülése ellenére csinosan felöltözve. Belekarol a férfiba.

Ági: Rám várt? Csönd. Ugye Bélának hívják? Csönd. A múlt héten költözött be, ugye? A férfi fehér ingje inkább szürke, de a nyakkendője még engedelmeskedik a kezének.

Béla: Igen. De sokáig gondolkoztam, mire.

Ági: Kár volt! Nem rossz itt! Sétálunk? Egyik biceg, másik csoszog, de húzza őket a remény. Jó a közösség, sok a program.

Béla: Aha. Csönd. A végére érnek a folyosónak. A hallban több kisasztal áll fotelekkel, az asztalokon vázában élővirágok, de illatosító pálcikák is vannak mindenhol. Gyógyszer- meg étel-szag. A bejárattól nem messze egy beltéri szökőkút csordogál.

Ági: Ülünk le egy kicsit. Megfájdult a lábam. Már csak egy hétig lesz rajtam a gipsz. A férfi megfogja óvatosan a nő karját és hátát, segít leülni neki. Kis baleset. Megcsúsztam zuhanyozás közben. Elestem, igen. Ugye nem nevensz ki? Ugye szépek? Megszagol előrehajolva egy virágot. Nekünk is gyönyörű kertünk volt, és két unokánk! Az ügyvéd úr feleségének virágüzlete is van! Övéké a ház.

Béla: A kurva...! A harmincezer közös költségből futhassa! Csönd. A nő lehajol, végigsimítja a gipszét, közben megérinti kezével a férfi térdét.

Ági: Közös kórházlátogatás lesz holnap! Eljössz? Ugye tegeződhetünk!? Visznek kocsi! Az aligátor, az ügyvéd úr lánya szervezi. Nevet. Egyikünk se tudta sokáig, hogy az animátor mi. Csönd. Ági megrázza a férfi vállát kicsit.

Béla: Hát... Nem szeretek kórházba járni. Itteni lakók?

Ági: Hárman kerültek be a múlt héten, szegény Olgi is a kártyatársaságból, nekem mindenképp illik! Négyen szoktunk römizni 4-től 6-ig.

A folyosó végén a lépcsőfordulónál ködszerű fényfolt jelenik meg, egy tizenhat év körüli srác merül a vízbe, mintha lassított felvétel lenne, a parton kamasz fiúk nagy mozdulatokkal mutogatva számolnak: egy, kettő, három, 95, 96, 97...110. Menj már utána!, kiáltja valaki, majd a köd eltűnik.

Béla: Megállapodtunk, annyi forintot kapok, ahány másodpercig bírom.

Ági: Tessék? Hogy érted?

Béla: Bocs, az akartam kérdezni, hogy pénzre?

Ági: Jaj, dehogy! Babra megy a játék. Nevet. Én babot viszek, Évi kukoricát, Olgi rizsszemeket, a neves művész anyukája pedig lencsét szokott. Így könnyű kiszámolni, hogy ki kitől mennyit nyert. Mosolyog. Egy ápolónő halad el mellettük bambán. Fekete nylonzsákot húz. Mirtillke, mi van benne? Az ápolónő, mint akit lopáson értek, összeressen.

Mirtillke: Etelka gyógyszerei. Rég lejárt mind. A fiával székájon megbeszéltem. Az ápolónő indulna tovább, de egy kéz megérinti a combját. Jaj, szegényke, mennyire hitt már az utóbbi időben Istenben! A fia hazajön a temetésre? Csináltassanak a nevemben is egy kis csokrot! Majd kifizetem.

Mirtillke: Rendszerben. Még nem tudja. Sok a dolga, és a repülő onnan nagyon drága! A férfi felé fordul bágyadtan. Hogy érzi magát nálunk, kedves Béla? Szóljon, ha valamiben segíthetek! A férfi megsimogatja a felé húzódnó nő vállát.

Béla: Köszönöm. Ágika mindenben igyekszik. Az ápolónő elindul, ring a fenéke. A zsák mintha könnyebb lenne. Akkor jó beszélgetést!

Ági: Ez nagyon kedves volt tőled!

Béla: Kimennék a ház elé cigizni. Aztán hazakísérhetlek? Elnyújtott, lassú mozdulatokkal mennek a kijárat felé. Egyik biceg, másik csoszog.

Ági: A férjem is cigizett. Én soha, csak egyszer kislánykoromban, amikor az udvarlóm, birkózó volt, az edzőtáborban megkínált. Csönd. Néhány méterre az ajtónál egy kamaszlány pózolván fújja a füstöt, köhög. Egy mokány srác kikapja kezéből a cigit, eldobja, az Omega *Fekete pillangó* számát fütyüli, és maga felé húzza a lányt pantomimszerű mozdulatokkal: Most megcsókollak!

Béla: Valami baj van? Ne menjünk ki?

Ági: Jaj, dehogy, semmi baj! Csak már azt hittem, megfájdult a fejed, azért vagy ennyire szűkszavú! Napok óta a sok élmény, ugye.

A ház mozi-szobájában páran ülnek késő délután. Az első sorban egymás mellett ketten, a hatvanas férfi nyakkendőben, a hetvenes nő lába már nincs gipszben, gumizoknija átlátszik a harisnyán, amin fut egy szem.

Ági: A lábam nézed? Véletlen beleakadt a körmöm! Kicsit a férfi felé dől. Na, ugye, jó volt a masszáz! Csönd. Meglőki gyengéden a férfi karját, aki észrevétlen arrább húzódik.

Béla: Jó.

Ági: Na, ugye, mondtam! Hetente jön a masszörkislány és megfizethető. Én már láttam régebben is! Az *Elfújta a szél* filmkockái futnak a kivetítőn.

Béla: Én is.

Ági: Mi volt a foglalkozásod?

Béla: Katonatiszt. Ezredesként mentem nyugdíjba.

Ági: Az szép. Gyerekeid?

Béla: Kettő. Amerikában a lányom, Angliában a fiam. És három unokám. Kis kéz simul a nagyobbhoz.

Ági: Micsoda egyezés?! Mások hisznek a jósnőnek, de én nem! És te? Majd egyszer mutatok képeket! Ti is szkájpoltok hetente?

Béla: Két éve vettem a számítógépet. A barátnőm ötvenkettő volt, megtanított.

Ági: Az jó. Nézzük a filmet! Csönd. Mindketten sóhajtoznak. A kivetítőn a film befejező képsorai. Kézen fogva, bugyuta mozdulatokkal igyekeznek egy apartman irányába.

Béla: Ágika, van szemöldök csipesze? Bocsánat, csipeszed!

Ági: Persze! A füledből kellene? A volt férjemnek is volt! Iszunk rá egy konyakot! Nevet. Sokáig matat a zárral. Na, akkor bejössz? Főzhetek teát is, ha akarod. Csönd. Belépnek félénken, fáradt mozdulatokkal az ízlésesen berendezett, amerikai konyhás, másfél szobás lakásba. A férfi pár perc múlva a konyhában egy alpakka tálcát tart a kezében. A nő kitölti a tálcán billegő két csészébe a teát.

Béla: Hajnalonként feljadedek.

Ági: Nem eszel rendesen szerintem. A konyak a bársekreányben van, tölts, légy szíves! Én tornázom 15 percet minden nap! Kar-, lábnyújtás és -körzés tízszer, derékhajlítás és -körzés szintén tíz, guggolás amennyit bírsz, de max tizenötöt. Nevet. Bemutassam? Eljöhetnél néha te is a tornánkra! Csönd.

Béla: Hangosan horkolok. Álomban csikorgatom a fogam, és a kocsit két éve eladtam.

Ági: Főznék is neked! Látványos mozdulatokkal tereli befelé a férfit a szobába. Már az ő kezében van a tálca.

Béla: Ruhakeféket gyűjtesz? A férfi az egyik könyvespolcra kételkedve felvesz egyet.

Ági: Már nem, csak régebben, amikor a volt férjem... De van ennek tizenhat éve. Nagyon hullt a haja! Változókora a férfiaknál, tudod... Hirtelen megfordul, kimegy rózsaszín mozdulatokkal a konyhába, majd visszajön, egy tányér bidereg a kezében. Leteszi az asztalra. Vegyé! Csönd.

Béla: Én ólomkatonákat gyűjtök.

Ági: Majd megnézem.

Béla: Jó. Kivesz egyet a sütiből és egy katonát a nadrágja zsebéből. Ez a legkisebb. Az első világháború idejéből való, de van 20 centis is!

Ági: Szép, igazán szép, de csak csipegetsz!

Béla: A sósat jobban szeretem. Kivesz megint egy zserbószeletet.

Ági: Az jó. A férjem is jobban szerette a pogácsát. A sajtosat, a köménymagosat, a tepertőset! Tenyerébe söpri az asztalra hullott morzsaszemeket.

Béla: Tisztaságmániás vagy, mint a második feleségem! A TV-ben mosóporreklám megy, az utcáról szélvihar hangja hallatszik be.

Ági: Regisztráltam pár hete egy társkere... Mennydörgés.

Béla: Én is.

Ági: Az jó. Bárgyún feláll, odatopog elgyengülten egy szekrényhez, kihúzza egy fiókot. Én mostanában csatokat gyűjtök. Amióta a hajam újra kinőtt. Csönd pár pillanatra, de egy erektől duzzadó kéz egyszer csak utánanyúl, és magához húzza. Csontból van, hegyikristály-berakásokkal! Ugye szép?

Béla: Szép csat. Iszunk még konyakot? Tölt. Kortyolgatnak, összebújnak, karjaik koszorút alkotnak.

Ági: Megfájdult a derekam, bocs. Holnap?

Béla: Szemészet.

Ági: Akkor már nem is akarsz látni többet? A konyhában az ajtó előtt mereven állnak, arcuk fehér, a nő végre ráteszi ránccsipkés kezét a kilincstre.

Béla: Mert? Hát dehogynem!

A kanapén felpolcolva egy láb. A nő kamaszlányként az uszodában egyik kezével a vízben nyúlkal, keresi a bikini felsőjét. Egy fiú kiemeli a vízből feje fölött pörgetve: Ezt keresed?

A kártyaszobában csak hetvenes-nyolcvanas nők ülnek. Az egyik asztalnál brrr, brrr, brrrr hallatszik és kiáltások egymás után: Ilyen hangzavarban nem lehet figyelni! Menjetek be a szobákba, ha akarjátok használni! Így nem lehet römizni! De Etike, az unokámtól kaptam a kártyakeverőgépet születésnapomra! Én meg nyolcvan szálás szegfűcsokrot, mégse hoztam le!

Egy nő a kártyakeverő-gépes asztalánál: Nyugi, majd én keverek! Csönd. Ne fuss utána, mondtam már!

Ági: Csak főzni akarok neki!

Másik kártyatárs: Nem ismered te a férfiakat!

Harmadik kártyatárs: Bocs, mindjárt jövök, fent hagytam valamit!

Másik kártyatárs: Nem tudja már évek óta visszatartani! Addig jósoljak neked, Ági? Elővesz retiküljéből egy paklit. Csönd. Utazást látok és szerelmet, valami kis betegség, de halál nincs a közelben.

Ági: És másik nő?

Másnap délelőtt a teraszon ülnek ketten, a férfi és a nő tavaszi kabátban, kényelmes karos-székben. Sorompót közéjük csak a napsugár készített. Nem messze tőlük a másik asztalnál néhány lakó télikabátban. Derekukról földig lóg a takaró. Egy ráncoktól ölelt kis száj reggel megkóstolta már újra a konyakot, ahogy a méhek a legtöbb virágot.

Ági: Nézd, ott egy cica! Megérint egy vállat, és valahová fentre mutat.

Egy nő a másik asztaltól: De Ágika, az a lámpaoszlop burája!

Ági: Hallgatóztok?

Másik nő: Csak hallottuk! Azt is, hogy a műsorra a volt iskoládból is jönnek gyerekek! És tudjuk, hogy az ügyvéd úr anyja volt a barátnőd régen!

Ági: Én fekete-fehér cicának láttam! Ti nem tévedtek soha?

Pár perc múlva szirénahang. Mentősök visznek hordágyon valakit. Alig bírják.

Egyik mentős: Vagy 2 méter és 110 kiló! A még mindig bicegő, hetvenöt körüli nő igyekszik utánuk sápadtan, Harlekin-mozdulatokkal.

Ági: Hallottátok? A vérnyomása 220 volt, és bevérzett a szeme!

Valaki az emeletről: Ha a lányom horrorfilm rendező lenne, óriásod főszereplő lehetne benne!

Hamarosan egy estefelé ketten összebújva lépnek be bávatagon az idősek apartman-házának bejárati ajtaján. Egyikükön napszemüveg, másikuk ledobja a szatyrokat, és a szökőkút felé siet. Úgy mozog, akár egy kis, kedves női bohóc, és megpróbálja takarni a férfit, aki épp vizel.

Béla: Bocs, nem bírtam tovább! Lehet, hogy a gyógyszer mellékhatása.

Ági: Nem baj! A portás bambán, elveszett testtel megjelenik. Morog valamit. Nem! Köszönjük, már elintéztük!

Este egy nappali gyertyafényben. Szuszogó vágyak, érintések, összebújó lélegzetek. Az asztalon kis poharak.

Béla: Drága!

Ági: Szeretsz?

Béla: Korral szaporodnak a szép szavak, ugye... Csönd. Mindketten máshová néznek. Az ablakon ködfüggöny. Egy húszas éveiben járó fiatal férfi szeretkezik egy idősebb nővel, de mozdulataik alig látszanak, és mintha a szomszéd szobából gyereksírás hallatszana. Mikor váltál el?, kérdezi valaki. A *Petróleumlámpa* Omega-szám egyre hangosabb.

Másnap 16 óra felé az első emeleti társalgóban egy asztal körül a hetvenes-nyolcvanas nők ülnek, mint mindig, fiatalosan, csinosan felöltözve. Fészkelődnek, izgatottak. Péntekenként az idősek apartman-házában mindig Tere-fere klub van. Néha elhalad mellettük egy kerekesszék vagy járókeret, használóik pongyolában, elnyútt szabadidőruhában.

Egy nő: Majd felolvasom, amit hoztam, de előtte beszéljük meg! Nem feküdt le neki!

Eti: Béla ezért költözik el?

Emike: De miért nem?

Sári: Hová? És Ágika ezért lett öngyilkos?
Egy nő: Már jobban van Mirtillke szerint. Éjszaka meztelen járkált a folyosón, utána próbálta meg.
Emike: Nem tudjuk soha! Senki nem tudja. Tegnap még itt, mára meg felszívódik. Féérfi!
Eti: Találhatott volna itt másik nőt is, aki...
Emike: Például téged is, mi?
Sári: Azt mondják, mielőtt az altatót Ágika bevette, őriása ólomkatonáit és a csokrát kidobta az erkélyről, és az egyiknek letört a feje.

A következő nyáron a hőségben egyre jobban dobogtak a szívek. Az idősek apartman-házának luxus kivitelű folyosóin idős nők, hetvenesek-nyolcvanasok, tipegve, néma mozgással, kezükben szatyrokat lógázva, közelítik meg az ajtókat. Az egyikből újság kandikál ki, a másikban gyógyszeres üvegcsék zörögnek, a harmadikban fedő csendül, a negyedikből kihull valami, egy nő papucsának orra hegyével gyengéden belerúg, a sárgabarack legurul az emeletről, és a földszinti előtérben plattog tovább. A portás nyugodtan bámul valahová a távolba, csak a számitógép zümmögését hallani. A kilincsekre akasztott reklámtáskákért a résnyire kinyílt ajtók mögül félénk kezek nyúlnak. Az ápolónő az első emeleten az egyik ajtóra erősen gesztikulálva két gyászjelentést tesz ki. Kiesik kezéből a cellux. A lábtörlőn fekete zsák, mellette átszellemülten sétál el egy pár. Csönd.

Mirtillke: Reggel találtam meg őket, köröttük az ágyon hajcsatok, ólomkatonák.

Anton Antonov (Bulgária) munkája – Ludvig Nemzetközi Művésztelep

